

Referat från Unionens förbundsråd, 24-25 maj 2021

24-25 maj hölls Unionens förbundsråd 2021. Förbundsrådet är Unionens årsmöte där bland annat 130 ombud, förbundsstyrelsen och ytterligare ledamöter från branschdelegationerna samlades för att behandla verksamheten för 2020, bevilja styrelsen ansvarsfrihet, behandla motioner och välja delegation för förbundsövergripande frågor. Förbundsrådet inleddes som vanligt med ett tal av förbundsordförande Martin Linder samt att deltagarna fick en rapport av förhandlingschef Martin Wästfelt.

En stor del av förbundsrådet ägnades också åt Unionens demokratiutvecklingsprojekt, Långe leve demokrati! Inom ramen för projektet hölls föreläsningar och framtidsdialoger kring representativitet och medlemsstyrning, Deltagarnas diskussioner syftade till att börja fundera på vad Unionen behöver förändra bli än mer representativ och medlemsstyrd. Med anledning av coronapandemin genomfördes förbundsrådet digitalt.

Förbundsordförande Martin Linders inledningstal

I sitt inledningstal beskrev Martin läget på svensk arbetsmarknad, där vi nu ser ljuspunkter trots att pandemin fortfarande pågår. Näringslivet har återhämtat sig starkt och Unionens klubbar ser positivt på utvecklingen det kommande halvåret, men läget skiljer sig åt mellan olika branscher. Krisen har gett extra bränsle åt omställningen av svensk arbetsmarknad och Martin konstaterade att den principöverenskommelse som vi, genom PTK, har slutit med Svenskt Näringsliv, IF Metall och Kommunal, ligger helt rätt i tiden.

Martin reflekterade även över den organisationspolitiska kartan kopplat till våra tre fackliga centralorganisationer och delgav ett par spaningar kring hur olika förbund positionerar sig och kring möjliga kommande förändringar och maktförskjutningar.

Den viktigaste utvecklingsfrågan vi har att ta hand om inom vårt förbund, handlar enligt Martin om hur vi ska förhålla oss till de olika behov och önskemål som medlemmarna har av att fortsätta jobba hemma i olika grad - eller att bara jobba på jobbet. Vi har under åren format hur vi ser på arbetsmiljö, organisation, ledarskap och medarbetarskap utifrån att vi jobbar på kontoret. Men nu är vi på väg in i en helt annan situation. Det är viktigt att vi inte underskattar hur mycket arbetslivet kommer att förändras, för *alla*, när volymen av hemarbete ökar.

Martin påminde om att det är viktigt att veta var vi "bor" och att Unionens handlingsprogram blir en kompass i vårt arbete. I handlingsprogrammet ligger fokus för kongressperioden på tre områden; att stärka partsmodellen, balans i arbetslivet där arbetsmiljöfrågor står i centrum samt kompetensutveckling. Martin konstaterade att det vi beslutade på Unionens kongress, innan någon ens hade hört talas om Covid 19 - det håller även idag.

Andra viktiga ledstjärnor i arbetet är vår inflytandestrategi, påverkansstrategi och individstrategi, även de fastställda av kongressen. Martin menar att vår uppgift i grunden är ganska enkel och kan beskrivas så här: Att förstå situationen och ha en verklighetsbeskrivning som medlemmarna känner igen sig i, att ha ett handlingsprogram med åtgärder som levererar på verklighetsbeskrivningen och slutligen att ha förmågan att åstadkomma förändring. Det är det som gör oss till det vi är, vill och måste vara; en organisation som får förändringar på plats. Och här, menar Martin, har vi faktiskt ett ganska bra track-record. Han pekade på att det går bra för Unionen, vi har en bra position som förbund och gör rätt saker för framtiden. Men, vi får aldrig luta oss tillbaka och andas ut. För vi kommer aldrig att bli klara.

Martin tryckte på vikten av att hitta en bra balans i Unionens medlemskap mellan service och engagemang. Vi kommer inte att sluta ge medlemmarna service, men vi behöver fler medlemmar som vill bidra med sitt engagemang och som vill kunna påverka. Vi driver nu ett stort demokratiprojekt i förbundet, vi tar skarpa beslut om ramarna för verksamheten och vi funderar över hur vi ska bli den moderna folkrörelse vi vill vara.

Avslutningsvis påminde Martin deltagarna om ett par utmaningar som Unionen står inför. Där lyfter han bland annat *EU:s utveckling* - som utmanar vår förmåga att upprätthålla partsmodellen, *framtidens arbetsplats* och hur ser den ut i pandemins spår och med mer hemarbete samt *den fackliga idén* – att vi behöver jobba ihop med andra som vi delar intressegemenskap med, för att stärka den fackliga idén.

Årsmötespunkter

Förbundsrådet tog del av årsberättelse inklusive hållbarhetsrapport, och årsredovisning för 2020, och lade dem till handlingarna. Utöver den skriftliga årsberättelsen redovisades den även i form av en film om sju saker Unionen kan vara särskilt stolta över 2020. [Du kan se filmen här](#). Förbundsrådet beslutade även om resultatdisposition samt tog del av rapporten med redovisning av konfliktfonden och rapporten kring motioner till förbundsstyrelsen 2020.

Såväl de auktoriserade revisorerna som förbundsrevisorerna redogjorde för hur de jobbat och meddelade att de tillstyrker ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen det gånga året, vilket även blev förbundsrådets beslut. Förbundsrådet beslutade även om arvoden till förbundsstyrelse, revisorer och valberedning samt om löner och anställningsvillkor för presidiet. Samtliga årsmötespunkter godkändes och beslutades i enlighet med handlingarna. [Handlingarna hittar du här](#).

Val av delegation för förbundsövergripande frågor

Delegationen för förbundsövergripande frågor har till uppgift att medverka och utveckla viktiga områden som inte omfattas av specifika kollektivavtal. Den utgör delegation, till exempel vid förhandlingar genom PTK, för de övergripande avtalen om pensioner, försäkringar, omställning med mera, med Svenskt Näringsliv, vilka berör många branscher och avtalsområden. Förbundsrådet valde, i enlighet med valberedningens förslag, nedanstående personer till delegationen för förbundsövergripande frågor. Valberedningen berättade att de har utgått ifrån spridning av branscher och erfarenhet mer än geografisk placering samt att de den här gången har strävat efter att föryngrade delegationen. Beslutet innebär en föryngring av snittåldern i delegationen från 56 år till 51,6 år.

- Agneta Ahlström, Stockholm, Telia Sverige AB
- Sakari Alanko, Norrbotten LKAB Loussavaara-Kiirunavaara AB
- Daniel Berglund (nyval), Bergslagen, Volvo Construction Equipment
- Susann Danielsson, Västerbotten, Apotek Produktion & Laboratorier AB
- Björn Ekblom, Göteborg, Eltel Networks Infranet AB
- Ulrika Gustafsson, Gävleborg BillerudKorsnäs Skog & Industri AB
- James Jolly, Stockholm, DHL Global Forwarding (Sweden) AB
- Anna-Karin Cederstrand Karlsson, Småland, SV Kalmar Län
- Anders Holger-Nilsson, Göteborg, Ahlsell Sverige AB
- Robin Olofsson (nyval), Stockholm, H & M Hennes & Mauritz GBC AB
- Sara Shafaei (nyval), Stockholm, Journalisternas arbetslöshetskassa
- Fredrik Wingård, Skaraborg/Väst, Sykes Sweden AB
- Patrik Wågström, Mellannorrland, BAE Systems Hägglunds AB
- Karin Åberg, Stockholm, Ericsson AB
- Helena Åsell, Mälardalen, Bombardier Transportation Sweden AB

Motioner

Fem motioner hade inkommit till förbundsrådet, vilka handlade om höjd a-kasseålder, onlinekontrakt, arbetstidsförkortning, arbetsmiljöansvar vid hemarbete samt om försäkringsskydd vid hemarbete. Förbundsrådet beslutade i enlighet med förbundsstyrelsens förslag till yttrande för samtliga fem motioner. Motioner och förbundsstyrelsens förslag till yttranden finns tillsammans med övriga handlingar på [Unionen.se](https://www.unionen.se).

Förhandlingschefens rapport

Unionens förhandlingschef Martin Wästfelt rapporterade om den principöverenskommelse om anställningstrygghet som vi, genom PTK, har slutit med Svenskt Näringsliv, IF Metall och Kommunal. Unionen har valt att använda begreppet anställningstrygghet för att det blir tydligt att frågan innefattar så mycket mer än saklig grund, som debatten annars ofta handlar om. Principöverenskommelsen handlar om bland annat anställningsregler, kompetensutveckling, uppsägningsregler, arbetslöshetsförsäkring och omställningsstöd. Martin gick kort igenom samtliga av dessa delar av överenskommelsen. [Mer om det finns att läsa på PTK.se](#). Martin informerade om att läget just nu är att vi inväntar tre rapporter från de tre utredningar som staten har tillsatt kring dessa frågor. Rapporterna väntas bli klara runt månadsskiftet maj/juni 2021 och därefter väntar arbetet med att processa förslagen i det politiska systemet, bland annat genom remisser. När ny lagstiftning som är i linje med överenskommelsen har trätt i kraft kan parterna anta ett nytt huvudavtal.

Martin rapporterade också om avtalsrörelsen 2020. Nu är alla avtal förutom ett klara, men det blev en ovanligt lång avtalsrörelse i och med att parterna beslutade att pausa förhandlingarna i mars och att förlänga (prolongera) de befintliga avtalen sju månader. Efter att förhandlingarna återupptagits under hösten landade märket på 5,4 % samt att vi fick igenom större avsättningar till flexpension. Det blev dock ingen retroaktiv ersättning för de sju månaderna som avtalen varit prolongerade. Martin menade ändå att det var tack vare prolongeringen som vi lyckades säkra villkoren även för de medlemmar som befann sig i hårt utsatta branscher på grund av pandemin. I dessa branscher var förhandlingsläget nästintill obefintligt under våren 2020 och medlemmarna riskerade försämrade avtal. Martin berättade att det sen var tuffare än vanligt att driva igenom märket på övriga områden, men att vi lyckades säkra det inom alla områden. Bedömningen är att avtalen kommer att innebära reallöneökningar även 2021 och 2022, men det ekonomiska läget är som bekant svårbedömt.

Martin tog också upp korttidsarbete, hur mycket det använts under 2020 respektive nu under våren 2021. Det har varit viktigt som en möjlighet att undvika uppsägningar under pandemin. Det kommer också vara en viktig del i en samlad anställningstrygghet framåt att ett system finns. Avslutningsvis tog Martin upp att vi fortsatt har kvar att se över och anpassa pensions- och försäkringsavtal till förändringarna i pensionssystemet.

Nu börjar förberedelserna för nästa avtalsrörelse och Martin hälsade att vi ses på förbundsrådet 2022 för beslut om inriktning på avtalsrörelsen.

Efter rapporten ställde deltagarna frågor till Martin Wästfelt och förbundsstyrelsen, vilka i stor utsträckning kom att handla om EU:s direktiv om minimilöner. Unionens övertygelse är att minimilöner inte fungerar med vår modell. Det gäller inte bara om hur det här direktivet har utformats, utan även principen. Vår roll ska vara att förhandla och reglera, det är så parterna får medlemmar och medlemsföretag. Vi ska bära och ta ansvar för reglerna i sin helhet och det kommer vi inte lyckas med om EU bestämmer i den här typen av frågor, menade Martin Wästfelt.

Demokratiutvecklingsprojektet

Efter de vanliga och mer formella årsmötespunkterna ägnades knappt två halvdagar åt Unionens demokratiutvecklingsprojekt. Deltagarna delade verklighetsbilder med varandra och fördjupade analysen av vad som behöver förändras för att Unionen ska bli mer representativt och medlemsstyrd. Det var temat på den framtidsdialog som genomfördes på förbundsrådet. Dialogen är en del av demokratiutvecklingsprojektet och en av de framtidsdialoger som har pågått under våren och som kommer att fortsätta i regionerna höst. Framtidsdialoger som ska öka förståelsen och samsynen om vari problemen ligger och därmed kunna identifiera förändringar som framtidssäkrar Unionens demokrati. Ska vi kvotera in klubblösa i våra demokratiska organ? Ska vi medlemsomrösta om viktiga frågor? Ska vi öka förtroendevaldas inflytande över verksamheten? Ja, det var olika frågeställningar som diskuterades i en vägledande diskussion för att börja fundera på vad Unionen behöver förändra för att bli mer representativa och medlemsstyrda.

På förbundsrådet höll också Carl Melin från Futurion en inspirerande och peppande föreläsning utifrån de rapporter som Futurion har tagit fram på uppdrag av projektet. Du hittar rapporterna på [Unionen.se](https://www.unionen.se).

Förbundsrådets avslutande

Förbundsordförande Martin Linder tackade mötespresidiet och ombuden. Martin konstaterade att det har varit ett väl genomfört förbundsråd och att vi har blivit riktigt bra på digitala möten. Oavsett hur våra möten kommer att se ut framöver, så har vi mycket vi kan ta med oss från den här typen av digitala möten. Martin menade att vi har använt tekniken på ett sådant sätt att fler än tidigare varit delaktiga i mötet. Han konstaterade också att förbundsrådet stängde böckerna för 2020 på ett odramatiskt sätt, trots att det var ett väldigt dramatiskt år och menade att det var ett kvitto på att hela förbundet har gjort ett riktigt bra jobb. Med det tackade Martin för ett bra möte och förklarade Unionens förbundsråd 2021 för avslutat.